

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

Ερμηνεία και ερμηνευτική της Καινής Διαθήκης

Ενότητα 1: Η τέχνη της ερμηνείας 3

Σωτήριος Δεσπότης

Θεολογική Σχολή

Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας

Η ΣΥΓΧΡΟΝΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

- **Με άλλες λέξεις, αυτή η νέα φάση της επιστήμης χειρίζεται το κείμενο περισσότερο σαν καθρέπτη παρά παράθυρο. Το νόημα φαίνεται να βρίσκεται περισσότερο εμπρός από το κείμενο παρά πίσω από αυτό. Δηλαδή, το νόημα βρίσκεται ή μάλλον δημιουργείται, μέσα από την αλληλεπίδραση αναγνώστη και κειμένου. Η ερμηνεία δεν αποτελεί μια προσπάθεια επαναδήλωσης του αρχικού κειμένου. Η ερμηνεία είναι το μήνυμα.**

READER RESPONSE CRITICISM (1 από 4)

- Δεν υπάρχει ένα άπαξ διαπαντός προκαθορισμένο - προκατασκευασμένο νόημα στα κείμενα, που μπορεί να αποκρυπτογραφηθεί με την τέχνη της ερμηνείας, αλλά ένα νόημα το οποίο αναπαράγεται δια της αμοιβαίας επίδρασης και ανταπόκρισης κειμένου και αναγνώστη

READER RESPONSE CRITICISM (2 από 4)

- Σε μια προσπάθεια να αποτραπεί η κριτική ότι τέτοιου είδους ερμηνεία αναπόφευκτα οδηγεί σε πλήρη σχετικοποίηση και κατακερματισμό του νοήματος (καμία ανάγνωση ενός κειμένου δεν μπορεί να απορριφθεί, καμία επαναδήλωση του μηνύματός του δεν είναι τόσο παράξενη) μια τρίτη, τροποποιημένη αρχή διατυπώθηκε, σύμφωνα με την οποία οποιαδήποτε ανάγνωση ενός κειμένου καθορίζεται από την αναγιγνώσκουσα κοινότητα. Με άλλες λέξεις, η Γραφή της Εκκλησίας που παραλαμβάνεται μέσα στους αιώνες.

READER RESPONSE CRITICISM (3 από 4)

- Η φιλολογική κριτική επικεντρώνει το ενδιαφέρον της είτε στο κείμενο αυτό καθ' εαυτό (Structuralism-Deconstruction), αφού το εκλαμβάνει ως ένα σύμπαν «σημείων», είτε στην επικοινωνία (διαδραστικότητα) μεταξύ κειμένου και αναγνώστη
- Δεν υπάρχει ένα άπαξ διαπαντός προκαθορισμένο - προκατασκευασμένο νόημα στα κείμενα, που μπορεί να αποκρυπτογραφηθεί με την τέχνη της ερμηνείας, αλλά ένα νόημα το οποίο αναπαράγεται δια της αμοιβαίας επίδρασης και ανταπόκρισης κειμένου και αναγνώστη (Reader-Response Criticism)

READER RESPONSE CRITICISM (4 από 4)

- Θα ήταν ορθότερο, όμως, εάν, αντί να γίνεται λόγος μόνο για **ανάγνωση** των κειμένων, δινόταν έμφαση στην **ακρόαση** αυτών. Αυτό επεσήμανε πρόσφατα ο Ν. Ματσούκας, παραθέτοντας μάλιστα ένα σπουδαιότατο κείμενο του Ι. Κακριδή σχετικά με τα ομηρικά έπη: *ας μην ξεχνούμε πως στα παλιά εκείνα χρόνια τα ομηρικά έπη ήταν από τη φύση τους **ακρόαμα***
- *Και είμαστε εμείς σήμερα που έχουμε μετατρέψει το ακρόαμα σε ανάγνωση. Έτσι βρίσκουμε όσο θέλουμε καιρό να γυρίσουμε μπρος τις σελίδες του τυπωμένου κειμένου και να κυνηγούμε τις "ανωμαλίες*

Απάντηση του Ομήρου

- *Φαντάζομαι πως αν ρωτούσαμε τον Όμηρο σε ποιόν από τους δύο θα ήθελε ν' αρέσει περισσότερο, στον απλοϊκό άνθρωπο η στον φιλόλογο, δε θα δίσταζε ούτε για μια στιγμή να φανερώσει την προτίμησή του. Αν μάλιστα ήταν και λίγο διπλωμάτης θα χαμογελούσε και θα έλεγε: καλέ μου φίλε ξεχνάς πως στα χρόνια που έζησα και έγραψα την Οδύσσεια δεν υπήρχαν φιλόλογοι*

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ (1 από 2)

- Ιδιαίτερα στην περίπτωση των **Συνοπτικών Ευαγγελίων** πρέπει να ληφθούν υπόψη τα εξής στοιχεία: α) Σε αντίθεση προς τις παύλειες Επιστολές, τα Ευαγγέλια δεν απευθύνονται καταρχάς σε συγκεκριμένη Εκκλησία. Παραμένει, έτσι, «ανοικτό» το πότε, πού και από ποιους αναγιγνώσκονται.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ (2 από 2)

- Β)Οι απόστολοι και οι άλλες ηγετικές μορφές της Πρώτης Εκκλησίας μέσω των ιεραποστολικών τους περιοδοιών είχαν επαφή με πλήθος Εκκλησιών, ενώ και ανάμεσα στα κέντρα του Χριστιανισμού στην Ιερουσαλήμ, Αντιόχεια, Έφεσο, Κόρινθο και Ρώμη υπήρχε ήδη από τη θεμελίωσή τους επικοινωνία

ΚΡΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΛΗΨΕΩΣ ΤΟΥ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗ

- Στην ευρεία διάδοση των Ευαγγελίων έπαιξε ρόλο και το γεγονός ότι δεν ήταν καταγεγραμμένα σε ειλητάρια, αλλά κυκλοφορούσαν με τη φθηνότερη και χρηστικότερη μορφή του Κώδικα. Το γεγονός ότι τα Ευαγγέλια είναι «ανοικτά κείμενα» οδηγεί στην κριτική της προσλήψεως του αναγνώστη» (Reader-response criticism). Οφείλει ο ερμηνευτής να λάβει υπόψη του την ποικίλη απήχηση που είχαν αυτά τα κείμενα σε ακροατές με διαφορετική εθνοτική, φυλετική και θρησκευτική προέλευση

Πολυσημαντότητα του κειμένου (1 από 3)

- *Το φαινόμενο αυτό είναι επίσης στενά συνδεδεμένο με το άνοιγμα του κειμένου προς την πλευρά των αναγνωστών και γενικότερα προς την πλευρά της μεταγενέστερης πρόσληψης του. Μια ερμηνευτική, η οποία υπογραμμίζει κυρίως την πρόθεση του συγγραφέα, τείνει να διεκδικήσει για το νόημα του κειμένου μια καταστατική θέση μονοσημαντότητας, αν είναι αλήθεια πως αυτό που ο συγγραφέας ήθελε να πει μπορεί να αναχθεί σε μια μοναδική πρόθεση.*

Πολυσημαντότητα του κειμένου (2 από 3)

- *Μια ερμηνευτική, η οποία επικεντρώνεται στην ιστορία της πρόσληψης θα σέβεται τη μη αναγώγιμη πολυσημαντότητα του κειμένου. Το γνώρισμα αυτό ισχύει ήδη από την πρώτη σχέση του κειμένου με την ποικιλία των κοινοτήτων που αλληλοερμηνεύονται ερμηνεύοντας το κείμενο. Είναι πράγματι σπάνιο να μην έχουν γεννηθεί πολλές κοινότητες ερμηνείας από το ίδιο κείμενο. Υπ' αυτή την έννοια, πολυσημαντότητα του κειμένου και πληθυντική ανάγνωση είναι συναφή φαινόμενα.*

Πολυσημαντότητα του κειμένου (3 από 3)

- Έτσι, το κείμενο δεν είναι κάτι το μονογραμμικό -πράγμα που θα μπορούσε να είναι δυνάμει της τελικότητας που του προσδίδεται από την εικαζόμενη πρόθεση του συγγραφέα-, αλλά πολυδιάστατο, εφόσον δεν διαβάζεται σε ένα μόνο επίπεδο αλλά ταυτόχρονα σε πολλά επίπεδα από μια ιστορική κοινότητα, η οποία είναι φορέας ετερογενών ενδιαφερόντων.

Ανάλυση του λεξιλογίου και του συντακτικού

- Στα πλαίσια της αφηγηματικής κριτικής καταρχάς εξετάζεται το λεξιλόγιο και ερευνώνται **τα είδη και τα μέρη του λόγου**. Πιο συγκεκριμένα: α) η συχνότητα που χρησιμοποιούνται το άρθρο, το ουσιαστικό, το ρήμα, το επίρρημα, η πρόθεση και τα λοιπά μέρη του λόγου. β) η μορφή τους, καθώς γ) και ο τρόπος που συνδέονται μεταξύ τους οι λέξεις και οι προτάσεις έτσι ώστε να εξασφαλίζεται (ή να μην εξασφαλίζεται) συνοχή.

ΤΑ ΡΗΜΑΤΑ (1 από 2)

- Εν συνεχεία επικεντρώνουμε την προσοχή μας στα **ρήματα**, τα οποία ιδίως στα Ελληνικά συμπυκνώνουν την ενέργεια της πρότασης. Τα αναγνωρίζουμε γραμματικά αλλά και συντακτικά, δίνοντας έμφαση στο εάν αρχίζει η πρόταση με αυτά και εάν συνοδεύονται από υποκείμενο, αντικείμενο ή κατηγορούμενο, καθώς στην «ελληνική» πρόταση τα τρία αυτά μέρη συχνά αποσιωπώνται. Ο χρόνος, η έγκλιση, η διάθεση αλλά και η θέση που κατέχουν στην πρόταση αποτελούν στοιχεία δηλωτικά των προθέσεων του συγγραφέα και σημαντικά για την ανταπόκριση του ακροατή.

ΤΑ ΡΗΜΑΤΑ (2 από 2)

- Στο σημείο αυτό οι Πατέρες επεσήμαναν **την ιδιομορφία της εβραϊκής** να διατυπώνει το τετελεσμένο κάποιας πράξεως χωρίς να απομονώνει το παρελθόν, το παρόν ή το μέλλον (**προφητικός χρόνος**), αλλά και την εναλλαγή, γεγονότα του παρελθόντος να δηλώνονται ως μελλοντικά και το αντίστροφο. Ιδιαίτερως πρέπει να ληφθεί υπόψιν η μοναδικότητα στην Ελληνική του **αορίστου**, του χρόνου που εκφράζει το ιστορικά στιγμιαίο και μοναδικό.
- Κείμενα με προστακτικές εμπεριέχουν εντολές-επιταγές, ενώ κείμενα με προσωπικές αντωνυμίες ασχολούνται με θέματα επικοινωνίας (πρβλ. Γαλ. 1,1-5).

ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ-ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ (1 από 3)

- Κατόπιν υπογραμμίζουμε **τις αντωνυμίες και τους συνδέσμους**, ερευνώντας παράλληλα εάν ο συγγραφέας δείχνει ιδιαίτερη έμφαση στο να εισαγάγει τις προτάσεις του με μια συγκεκριμένη φράση και εάν προτιμά την παρατακτική (με το *και, δε, μεν, αλλά, πλην, γαρ*) ή την υποτακτική σύνδεση (*ως, καθάπερ, καθώς, ει, ότι*).
- Το **πολυσύνδετο** (το οποίο χρησιμοποιείται κατά κόρον από το Μκ.) δίνει την εντύπωση του μεγέθους και της πληρότητας (πρβλ. Λκ.18,32 κε. Ρωμ.,2,17-20. 9,4. Απ.5,12) ενώ το **ασύνδετο** (Α΄ Κορ.3,12) της ζωτικότητας και της κίνησης. Όταν εισάγεται μία πρόταση με αντωνυμία, τότε ο αναγνώστης παραπέμπεται σε πρόσωπο, το οποίο έχει προηγουμένως μνημονευθεί.

ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ-ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ (2 από 3)

- Είναι εντυπωσιακό ότι οι περισσότερες ευαγγελικές περικοπές αρχίζουν την αναφορά τους στο Χριστό, κάνοντας χρήση όχι του ονόματός Του, αλλά ρήματος σε τρίτο ενικό. Επίσης η **έναρθη απόδοση ονομάτων** (τοις *δυσίν μάρτυσίν μου* Απ.11,3) αποδεικνύει ότι τα δηλούμενα πρόσωπα είναι γνωστά στο ακροατήριο του κειμένου. Ιδιαίτερη δυναμική προσδίδουν στο κείμενο και οι **μετοχές** (πρβλ. Απ.1,4: *χάρις και ειρήνη* (όχι από Κυρίου αλλά) *από ο Ων*).

ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ-ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ (3 από 3)

- Αναζητούμε επίσης εάν ο συγγραφέας κάνει χρήση **ρητορικών «τρόπων»**: α/ **Τρόποι υποκατάστασης**: λιτότης (Ρωμ.1,13), προσωποποίηση (Α΄ Θεσ.1,5:), ειρωνεία (Β΄ Κορ.11,19 κ.ε.:), αφηρημένο αντί του συγκεκριμένου (Γαλ.2,7:.), σύγκριση και αλληγορία, υπερβολή. Β/ **Τρόποι προσθήκης**: αντιθέσεις (Β΄ Κορ.1,24:.. μερισμός (Γαλ.1,16: *σαρξ και αίμα* αντί *άνθρωπος*), επανάληψη (Μτ.6,25-33:.. συμπερίληψη- (Μτ.5,3-10), πλεονασμούς. Σε κάποιες περιπτώσεις έχουμε ανακολουθία, η πρόταση δηλ. παραμένει ατελής (Γαλ.4,6:). Κάποιες φορές παρουσιάζονται ασυμφωνίες ύφους, επαναλήψεις, δεδομένα εναντιούμενα.

Άλλες παράμετροι (1 από 5)

- ΛΙΤΟΤΗΣ-ΡΩΜ1,13 13 οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι πολλάκις προεθέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐκωλύθην ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα τινὰ καρπὸν σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν.
- ΠΡΟΣΩΠΟΠΟΙΗΣΗ-Α ΘΕΣΣ 1, 5 ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει καὶ ἐν Πνεύματι ἁγίῳ καὶ ἐν πληροφορίᾳ πολλῇ, καθὼς οἴδατε οἷοι ἐγενήθημεν ἐν ὑμῖν δι' ὑμᾶς

Άλλες παράμετροι (2 από 5)

- ΕΙΡΩΝΕΙΑ-Β ΚΟΡ 11,19
- 19 ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων φρόνιμοι ὄντες·
- ΑΦΗΡΗΜΕΝΟΥ ΑΝΤΙ ΤΟΥ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΥ
- ΓΑΛ 2,7 ἀλλὰ τούναντίον ἰδόντες ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας καθὼς Πέτρος τῆς περιτομῆς·

Άλλες παράμετροι (3 από 5)

- Το λεξιλόγιο του κειμένου εξετάζεται κατόπιν σε συνάρτηση με το λεξιλόγιο ολόκληρου του κειμένου (Ευαγγελίου) αλλά και της συγγενούς προς αυτό ομάδος των κειμένων (Συνοπτικοί). Στο σημείο αυτό μας βοηθάνε τα *Ταμεία της Α. Γ. Σπάνιες λέξεις, άπαξ λεγόμενα*, ή και αντίστροφα αγαπητό στο συγγραφέα λεξιλόγιο, μας οδηγούν σε συμπεράσματα σχετικά την αρχική παράδοση, αλλά και την επεξεργασία της διηγήσεως

Άλλες παράμετροι (4 από 5)

- Βοηθητική εν προκειμένω για την απήχηση των κειμένων στους ακροατές, οι οποίοι είχαν και εθνικό υπόβαθρο, είναι μια σύγκριση με αντίστοιχα έργα της ελληνιστικής φιλολογίας.
- Θέτουμε τα εξής ερωτήματα: Εφαρμόζονται οι κανόνες της γραμματικής και του συντακτικού ή διακρίνουμε το φαινόμενο της «ποιητικής αδείας»; Εμφανίζονται όροι αγαπητοί στο συγγραφέα και με ποια συχνότητα;

Άλλες παράμετροι (5 από 5)

- Οι λέξεις/οι προτάσεις ενώνονται ή παραμένουν ασύνδετες μεταξύ τους; Η σειρά παράθεσης είναι υποκείμενο-ρήμα-αντικείμενο ή προτάσσεται για παράδειγμα το ρήμα για να δοθεί έμφαση στην ενέργεια που υποδηλώνει;

Σημασιολογική Ανάλυση (1 από 2)

- Σε αυτή το κέντρο βάρους μετατοπίζεται από τη μορφή **στη σημασία των όρων** (λέξεων, προτάσεων, περιόδων). Επί τη βάσει, θέσεων αλλά **και αντιθέσεων** προσδιορίζονται οι νοηματικοί άξονες, τα σημασιολογικά πεδία του κειμένου. Αυτοί (οι άξονες) προκύπτουν από την «απογραφή», τις ομαδοποιήσεις όρων (ονομάτων, ρημάτων) τα οποία δηλώνουν ομοειδή φαινόμενα. π.χ. **τόπο, χρόνο, κίνηση, ομιλία, θέαση**, σωτηρία, αναγνώριση ισχύ. Τελικός στόχος μας είναι να ανακαλύψουμε τον τρόπο με τον οποίο οι κυρίαρχοι αυτοί άξονες συμπλέκονται προκειμένου να συνθέσουν το τελικό κείμενο.

Σημασιολογική Ανάλυση (2 από 2)

- Προκειμένου να κατανοήσουμε την κεντρική ιδέα ολόκληρου του κειμένου συγκρίνουμε τους τίτλους που έχουν δοθεί στην υπό εξέταση ενότητα στις διάφορες Μεταφράσεις και Ερμηνείες. Επιλέγουμε επίσης έναν «κεντρικό» στίχο, αλλά και συγκρίνουμε ολόκληρο το κείμενο με παράλληλα (π.χ. συνοπτικά).

Αφηγηματολογική Ανάλυση (1 από 3)

- Σε αυτό το τρίτο βήμα ανάλυσης, εξετάζεται η εξέλιξη και **οι φορείς της δράσης του κειμένου**. Προκειμένου να ανιχνευτεί ο τρόπος με τον οποίο προωθείται η δράση, συνθεωρούνται ο άμεσος ή έμμεσος λόγος (Discours narrativisé - transposé), ο μεταφερμένος μονόλογος (Monologue Rapporté), οι ερωτήσεις, οι απαιτήσεις, οι απειλές, τα σχόλια του συγγραφέα, η χρονολογική συνέπεια και συνέχεια των γεγονότων καθώς και η διάρθρωση αντιθέσεων

Αφηγηματολογική Ανάλυση (2 από 3)

- Η προσοχή εστιάζεται ιδιαιτέρως εκείνα σημεία όπου προκαλούνται ρήξεις ή διλήμματα με τη δυνατότητα εναλλακτικών αντιδράσεων αλλά και στους κόμβους που οδηγούν τον αναγνώστη να προσανατολισθεί σε μία άλλη λογική και να επιχειρήσει, μία διαφορετική κατά περίπτωση (θεολογική, μυθολογική κλπ.) προσέγγιση. Επισημαίνονται τα σημεία όπου υπάρχει έλλειψη, αποσιωπώνται πληροφορίες.

Αφηγηματολογική Ανάλυση (3 από 3)

- Το ενδιαφέρον μας κεντρίζουν και οι **πρωταγωνιστές** (personnage): Πότε και πώς προβάλλουν; Ποιες αλλαγές προκαλούν στη ροή της αφήγησης; Ποια η λειτουργικότητα κάθε προσώπου (ενεργητική-παθητική/ήρωας-εχθρός); Μέσω ποιων πράξεων και κινήσεων προωθείται η αφήγηση; Ποια είναι η σχέση των πρωταγωνιστών μεταξύ τους; Υπάρχουν διακοπές στη δράση (με ένα σχόλιο) ή κενά στην εξέλιξη της πράξεως (ασυνέχεια στη διαδοχή ερωτήσεων και απαντήσεων, αντιδράσεις);

Συμβολική Ανάλυση

- Ένα άλλο στοιχείο που μας κεντρίζει την προσοχή είναι η χρήση συμβόλων. **Το σύμβολο** λειτουργεί ως ο συνδετικός ιστός και ταυτόχρονα οπτικοποιεί και δραματοποιεί το ευαγγελικό ακρόαμα. Το συμ-βολο από τη φύση του προϋποθέτει και ταυτόχρονα συνεπάγεται συμ-μετοχή, έχει την ιδιότητα να γεφυρώνει τα διεστώτα (τα αόρατα και τα ορατά, το θείο και το ανθρώπινο) και να δίνει μεταφυσική προοπτική στα παρόντα, παρότι ταυτόχρονα το ίδιο (το σύμβολο) από τη φύση του φέρνει ανεξίτηλο το στίγμα της διαίρεσης και του αποχωρισμού
- Με την πολυσημαντικότητα του αγγίζει λεπτές χορδές του υποσυνειδήτου και παράλληλα δίνει χρώμα και βάθος στα περιγραφόμενα γεγονότα. Γι' αυτό και αποτελεί τη διάλεκτο/γλώσσα κάθε θρησκείας.

Πραγματολογική ανάλυση (1 από 9)

- Ερευνά με ποια αφορμή και με πιο σκοπό συνεγράφη το κείμενο, ποιο μήνυμα δηλ. προσπαθεί να μεταδώσει στους ακροατές του, με ποια **στρατηγική**, με ποια μέσα, το επιτυγχάνει (συμπάθεια ή αντιπάθεια) ο συγγραφέας καθιστώντας έτσι κοινωνούς των προθέσεων του τους παραλήπτες του έργου του. Η ανάλυση αυτή προϋποθέτει και τη διαχρονική ερμηνεία που θα ακολουθήσει.

Πραγματολογική ανάλυση (2 από 9)

- Θέτουμε τα εξής ερωτήματα: Τι είδους επικοινωνία και ποιες νόρμες γλωσσικής αλλά κοινωνιολογικής συμπεριφοράς προϋποτίθενται; Ο συγγραφέας θέλει να εκφράσει συναισθήματα (πρβλ. Β΄ Κορ.11), να μεταδώσει πληροφορίες σχετικά με ένα θέμα, ή να απευθύνει επιταγές-εντολές; Ποια η λειτουργικότητα του κειμένου; Έχει επικοινωνιακή (εισαγωγές επιστολών), ποιητική (Α΄ Κορ.13. Ρωμ.8,31-9), ρητορική (Γαλ.), λειτουργική, μεταγλωσσική

Πραγματολογική ανάλυση (3 από 9)

- αλληγορία της γλώσσας. Γαλ. 4,24); Ποια δεδομένα, τα οποία εξυπηρετούν το στόχο της συγγραφής ανακαλύπτουμε στο ίδιο το κείμενο; Γι' αυτό το σκοπό μετατρέπουμε τον άμεσο λόγο σε έμμεσο χρησιμοποιώντας ρήματα τα οποία δηλώνουν την πρόθεση και τη διάθεση του ομιλούντος Π.χ. Ο Νίκος λέει: *Σωτήρη Κλείσε το παράθυρο!* Ο Νίκος διατάζει (ή παρακαλεί) το Σωτήρη να κλείσει το παράθυρο.

Πραγματολογική ανάλυση (4 από 9)

- Ποιες άμεσες ή έμμεσες αναφορές που αφορούν στη σκέψη και στην πράξη των αναγνωστών υπάρχουν σε αυτό; Διαφαίνονται σκιές/προβλήματα στη σχέση συγγραφέα και ακροατών και ποιες αξίες προβάλλει ο συγγραφέας; Σε ποια **πρόσωπα** δείχνει συμπάθεια το ίδιο το κείμενο; Ποιες **λύσεις** προτείνει για συγκεκριμένα προβλήματα της κοινότητας και των αναγνωστών του;

Πραγματολογική ανάλυση (5 από 9)

- Ποιος είναι ο πραγματικός συγγραφέας του κειμένου και ποιο το κύρος, το οποίο του αναγνωρίζεται (δομή αυθεντίας); Καταφεύγει σε προστακτικές, σε παράκληση, σε επεξήγηση και ποιες προϋποθέσεις πρέπει να εκπληρωθούν προκειμένου να επιτύχουν;

Πραγματολογική ανάλυση (6 από 9)

- η πραγματολογική έρευνα λαμβάνει υπόψη επίσης πέντε **αναγνώστες** του κειμένου. Αυτοί είναι οι εξής: **realer**, **erzähler**, **historischer**, **fiktiver**, **intendierter**. Π.χ. στην παραβολή Λκ. 16, 1-8: **Realer** - **Πραγματικός** είναι αυτός που πραγματικά άκουσε το λόγο του Ιησού (Ιουδαίοι). **Erzähler** - **αφηγηματικός** είναι αυτός που ακροάται το λόγο του Ιησού στο ευαγγελικό κείμενο (Φαρισαίοι). **Historischer** - **ιστορικός** είναι αυτός ο οποίος ακούει την παραβολή μετά την πρώτη αφήγησή της από τον Χριστό.

Πραγματολογική ανάλυση (7 από 9)

- Δηλαδή οι πρώτες Χριστιανικές κοινότητες των Ιεροσολύμων, μετά της Ρώμης, μετά οι Πατέρες κλπ. κάτι που έχει ιδιαίτερη σημασία για την κατανόηση του πως διαμορφώθηκε το κείμενο όπως μας παραδίδεται σήμερα. **Fiktiver-φανταστικός** είναι ο Θεόφιλος και ο **intendierter** είναι ο νοούμενος αναγνώστης για τον οποίο γίνεται πολύς και δυσερμήνευτος λόγος. Είναι ο ιδεατός αναγνώστης τον οποίο έχει κάποιος συγγραφέας στο κεφάλι του όταν γράφει και θα καταλάβει ό,τι θέλει ο συγγραφέας

Πραγματολογική ανάλυση (8 από 9)

- Ἡ παραβολὴ τοῦ οἰκονόμου τῆς ἀδικίας συνιστᾷ μία ἐγκιβωτισμένη ἀφήγηση, παρεμβάλλεται δηλαδή στὸ ἐσωτερικὸ τῆς εὐρύτερης εὐαγγελικῆς διηγήσεως. Ἔτσι θεωροῦμε ὅτι ἡ παραβολὴ δομεῖ ἓνα **μεταδιηγητικὸ ἐπίπεδο**, τὸ ὁποῖο εἶναι τρίτο σὲ μία σειρά ἄλλων ἐπιπέδων. Τὸ πρῶτο εἶναι τὸ **ἐξωδιηγητικὸ**, στὸ ὁποῖο ἔχουμε τὸν ἐξωδιηγητικὸ, τριτοπρόσωπο ἀφηγητὴ τοῦ Εὐαγγελίου, τὸν Εὐαγγελιστὴ **Λουκᾶ**.

Πραγματολογική ανάλυση (9 από 9)

- Τὸ Εὐαγγέλιο συνιστᾷ τὸ δεύτερο, τὸ ἐνδοδιηγητικὸ ἐπίπεδο στὸ ὁποῖο ὁ Ἰησοῦς ὡς **ἐνδοδιηγητικὸς** ἀφηγητὴς λαμβάνει τὸ λόγο καὶ διηγεῖται ἓνα νέο ἀφήγημα, τὴν παραβολή. Στὸ μεταδιηγητικὸ ἐπίπεδο τῆς παραβολῆς δροῦν καὶ ὁμιλοῦν **συγκεκριμένοι χαρακτήρες** (personnage): ὁ οἰκονόμος κλπ.

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

- Η κλασική ερμηνευτική μέθοδος της Α.Γ. επί δύο σχεδόν αιώνες εστιαζόταν στη διαχρονική εξέταση της μορφής, του είδους και της προέλευσης των περικοπών που απαρτίζουν τα βιβλικά κείμενα, προκειμένου να ανιχνευθεί με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ακρίβεια η φωνή του ιστορικού Ιησού και των αποστόλων.

ΘΕΟΔΙΔΑΚΤΟΙ

- Ο ίδιος ο Ιησούς δεν συνέγραψε κανένα κείμενο, ούτε και στους μαθητές του έδωσε την εντολή να γράψουν, αλλά να τον κηρύξουν στα πέρατα της οικουμένης, δίδοντάς τους επίσης την υπόσχεση ότι το αγ. Πνεύμα θα υπομνήσει όλα όσα είδαν κι άκουσαν από τον Κύριο. 'Ο Χριστιανισμός είναι θρησκεία πνευματική, γιατί η πίστη κι η ζωή των οπαδών της στηρίζεται στο αγ.Πνεύμα και στην άμεση επικοινωνία με τον Χριστό. Γι' αυτό κι οι πρώτοι χριστιανοί επί δεκαετηρίδες ζούσαν κατά Χριστόν ως *θεοδίδακτοι*

ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

- Αλλ' οι χριστιανοί με την πάροδο του χρόνου δεν επέδειξαν την πρώτη αγιότητα και καθαρότητα βίου και εξώκειλαν 'οι μεν δογμάτων ένεκεν, οι δε βίου και τρόπων, γι' αυτό κι η Εκκλησία αισθάνθηκε την ανάγκη της συγκροτήσεως της αγίας Γραφής της, του Κανόνος της Κ.Δ., ως κανόνος δηλ. μέτρου και κριτηρίου των πιστευτέων και πρακτέων. Επιπλέον το κήρυγμα του Χριστιανισμού διαδόθηκε σε μια κοινωνία, η οποία διακρινόταν για **τον προφορικό της πολιτισμό.**

ΠΟΙΗΤΙΚΗ ΜΟΡΦΗ

- Οι ραβίνοι αποστήθιζαν ολόκληρη την Παλαιά Διαθήκη. Αυτό σημαίνει ότι οι μαθητές του Ιησού αποθήκευσαν στην μνήμη τους πολλά περισσότερα γεγονότα και λόγια του Ιησού από αυτά, τα οποία είναι καταγεγραμμένα στην Βίβλο και συνεπώς τα παρέδωσαν με την προφορική τους διδασκαλία επακριβώς. Σε αυτό τους διευκόλυνε το γεγονός ότι μεγάλο μέρος των λόγων του Ιησού είχε **ποιητική μορφή**

ΑΥΘΕΝΤΙΚΟΤΗΤΑ

- Ο ίδιος ο Ιγνάτιος Αντιοχείας αντικρούοντας εκείνους που διατείνονταν ότι εάν δεν βρουν τις χριστιανικές αλήθειες καταγεγραμμένες στα αρχεία δεν τις πιστεύουν, απαντά ότι για εκείνον **αυθεντικό αρχείο είναι ο σταυρός, ο θάνατος και η ανάστασις αυτού και η ζωντανή πίστη για όλα αυτά.**
- Ο μαθητής του Bultmann **E.Käsemann** το 1953 θεώρησε ως αυθεντικά εκείνα τα λόγια του Ιησού, τα οποία **(α)** συγκρούονται με τον παραδοσιακό Ιουδαϊσμό και **(β)** δεν δικαιολογούνται από την προβληματική της πρώτης Εκκλησίας (πχ. Οι φράσεις *Αμήν λέγω υμίν* ή το Μκ. 13,32). Το δεύτερο ονομάζεται *Κριτήριο της έλλειψης αναλογίας* (Differenzkriterium)

ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΣΗΜΕΡΑ

- Σήμερα στα πλαίσια της Τρίτης Ερώτησης (Third Quest) λαμβάνονται υπόψη τα εξής κριτήρια: (α) Η αρχαιότητα και (β) Η πολλαπλότητα των Πηγών Μαρτυριών. όταν δηλ. μαρτυρείται αυτό από ανεξάρτητες μεταξύ τους πηγές, οι οποίες ανήκουν μάλιστα σε διαφορετικά γένη (Q, M, L). (γ) **Κριτήριο της συνέχειας και της εναρμόνισης (Kohärenzkriterium).** το κατά πόσον μια πράξη ή ένα λόγο του Ιησού εντάσσεται αρμονικά στα γενικότερα πλαίσια της δράσης Του. Ε/ **Κριτήριο της επαρκούς αιτιολόγησης.**

Κριτική των Πηγών (Quellenkritik)

- Στα Ευαγγέλια η κριτική αυτή συνδέεται με το **συνοπτικό πρόβλημα**, ενώ στις Επιστολές λαμβάνεται υπόψιν η αλληλουχία μεταξύ συγγενών βιβλίων δηλ. Εφεσίους-Κολοσσαείς, Ιούδα-Β' Πέτρου. Κατά τη σύγκριση των Συνοπτικών τα χωρία, τα οποία είναι πανομοιότυπα και στους τρεις τα υπογραμμίζουμε **με μπλέ μολύβι**, τα κοινά μεταξύ Μκ. και Μτ. **με κίτρινο**, μεταξύ Μκ. και Λκ. **με πράσινο** και αυτά μεταξύ Μτ. και Λκ. **με κόκκινο**. Κατόπιν διερωτώμαστε εάν είναι μόνον οι διαφορές είναι λεκτικές ή αφορούν και σε θέματα περιεχομένου. **Νεότερο είναι το κείμενο το οποίο γλωσσικά, υφολογικά είναι βελτιωμένο, ενώ περιέχει και επεξηγήσεις σε θέματα περιεχομένου.**

Η λύση στο Συνοπτικό Πρόβλημα

- * Υπόθεση της **Παράδοσης** (Herder 1796, Gieseler 1818, Westcott 1851, Reicke 1984).
- * Υπόθεση **του απωλεσθέντος Πρωτοευαγγελίου** (Lessing 1778, Eichhorn 1812).
- * Υπόθεση των **διηγήσεων (Schleiermacher 1817)**.
- * Υπόθεση της **χρησιμοποίησης ενός Ευαγγελίου** (του Μκ. ή του Μτ.) (Griesbach, Goulder).
- . Ο Μάρκος γράφτηκε στη Ρώμη ενόψει διωγμών απλά ως συμπλήρωμα και περίληψη. Αυτήν την άποψη επανέφερε στην Έρευνα ο Farmer (**υπόθεση των Δύο Ευαγγελίων**).

Θεωρία των δύο Πηγών

- Σήμερα έχει καθιερωθεί η **Θεωρία των δύο Πηγών** του H. J. Holtzmann (1863), η οποία συμπυκνώνεται σε τρία σημεία:
- 1) Το Μκ., όπως ήδη είχαν ισχυριστεί οι Korpe (1782) Storr (1786), είναι το *αρχαιότερο* ευαγγέλιο και χρησιμοποιήθηκε ως πηγή των δύο άλλων.
- 2) Φιλολογικά οι Μτ. και Λκ. δεν έχουν άμεση εξάρτηση.
- 3) Και οι δύο έχουν χρησιμοποιήσει εκτός του Μκ. μια άλλη πηγή, η οποία δεν ήταν γνωστή στον Μκ. Έτσι εξηγείται και το φαινόμενο της επανάληψης της ίδιας λέξης ή και της ίδιας ρήσης δύο φορές στο ίδιο Ευαγγέλιο (πρβλ Λκ. 8, 16-19. 11, 33). Η δεύτερη πηγή, είναι αυτή **των Λογίων**, η οποία ήταν μάλλον γραπτή και συμβολίζεται διεθνώς με το **Q (Quelle)**.

Ιστορία των Μορφών (Formgeschichte) (1 από 2)

- Η ιστορία των Μορφών βασίζεται στην παραδοχή ότι οι Ευαγγελιστές συνέγραψαν διηγήσεις, οι οποίες ήδη είχαν λάβει μια συγκεκριμένη μορφή –είδος εντός της Εκκλησίας και εξυπηρετούσαν την ιεραποστολή, την κατήχηση, τη διδαχή, την λατρεία, την απολογητική κι άλλους τομείς της δράσης της. Οι Μορφοϊστορικοί θεωρούν πρώτον ότι η Εκκλησία μπορούσε ανάλογα με τις ιεραποστολικές, κατηχητικές, απολογητικές, λατρευτικές ανάγκες της να αλλάξει την διατύπωση και το νόημα πολλών λόγων του Ιησού

Ιστορία των Μορφών (Formgeschichte) (2 από 2)

- Δεύτερον δημιουργούσε νέα λόγια του Ιησού, τα οποία δεν είπε Αυτός κατά την επίγεια ζωή Του αλλά τα διατύπωσαν εμπνευσμένοι από το Θεό προφήτες της. Αυτό έγινε απαραίτητο όταν η Ε. έφυγε από το ιουδαϊκό περιβάλλον και «εγκεντρίστηκε» σε ένα καθαρά ελληνιστικό. Βάσει αυτών των δεδομένων είναι αδύνατον να διαπιστώσουμε το τι είπε πραγματικά ο ιστορικός Ιησούς.

Η Ιστορία της Παραδοσης, των Όρων και των Τυπικών Εικόνων (Μοτίβων)

(Traditions-, Begriffs- Motivgeschichte) (1 από 2)

- Η ιστορία της Παράδοσης προσπαθεί να διακρίνει τα στάδια επεξεργασίας μιας παράδοσης προτού αυτή λάβει μια συγκεκριμένη μορφή-είδος και εν συνεχεία καταγραφεί από το βιβλικό συγγραφέα. Προσπαθεί δηλ. να ανιχνεύσει τη γένεση και την προϊστορία ενός κειμένου κυρίως επί τη βάσει ανακολουθιών και κενών που απνακαλύπτει εκείνη σε αυτό. *Εν αρχή αυτής της διαδικασίας βρίσκονται τα λόγια, **γνωμικά και αποφθέγματα**, του Ιησού, τα οποία είχαν ποιητική υφή και χαρακτηρίζονταν από αντιθέσεις και παραλληλισμό*

Η Ιστορία της Παραδοσης, των Όρων και των Τυπικών Εικόνων (Μοτίβων)

(Traditions-, Begriffs- Motivgeschichte) (2 από 2)

- Μέσω της σύγκρισης με ομοιογενή κείμενα όσον αφορά στη δομή και τη θεματολογία προσπαθεί ακνείς να ανιχνεύσει το αρχικό κείμενο, τις αλλαγές που έχουν επέλθει στη θεολογία, στη χριστολογία, διερωτώμενος ποιες ανάγκες της Εκκλησίας

Θρησκευοϊστορική Προσέγγιση (Religionsgeschichte) (1 από 2)

- Ο Χριστιανισμός εξετάζεται ως κομμάτι μια πολυθρησκειακής πραγματικότητας, η οποία μπορεί να διαφωτίσει την ερμηνεία των καινοδιαθηκικών κειμένων. Παρομοιάζεται με ένα ρεύμα στο οποίο εκβάλλουν τρεις ποταμοί. Το ένα είναι το καθαρά π.διαθηκικό-ισραηλιτικό, το άλλο το ιουδαϊκό, το οποίο είναι όμως ανακατεμένο με ιδέες ανατολικών θρησκειών, και το τρίτο το εθνικό. Δεν έλειψαν και ακραίες θέσεις όπως ότι ο Χριστιανισμός, όπως εκφράζεται από τον Παύλο και τον Ιωάννη, αποτελεί μια συγκρητική θρησκεία.

Θρησκευοϊστορική Προσέγγιση (Religionsgeschichte) (2 από 2)

- Ο Σ. Σάκκος θεωρεί ότι γύρω από το κείμενο της Καινής Διαθήκης βρίσκονται επάλληλοι κύκλοι κειμένων. Τα κείμενα του κάθε κύκλου ερμηνεύουν το καινοδιαθηκικό κείμενο τόσο καλύτερα όσο πλησιέστερα προς αυτό βρίσκονται. Είναι δε οι κύκλοι κειμένων οι εξής:
- 1) η ίδια η Καινή Διαθήκη, 2) η Παλαιά Διαθήκη, 3) οι αποστολικοί πατέρες, 4) τα σύγχρονα με την Καινή Διαθήκη μη φιλολογικά κείμενα, 5) οι Πατέρες της Εκκλησίας, 6) η ραβινική φιλολογία, 7) η άλλη θρησκευτική ελληνιστική γραμματεία, και 8) οι κλασικοί συγγραφείς

Η κριτική της Σύνταξης ή Αναθεώρησης

- Η Κριτική της Αναθεώρησης, ανέδειξε το ρόλο που διεδραμάτισαν οι συγκεκριμένοι Ευαγγελιστές κατά την συγγραφή των βιβλίων τους. Ο **H. Conzelmann** στο κορυφαίο έργο του *Die Mitte der Zeit* (αγγλ. *The Theology of St. Luke*)
- υποστήριξε ότι το ιερό κείμενο του Έλληνα Ευαγγελιστή δεν επιχειρεί απλώς να προβάλει τον Ιησού ως το κέντρο/τον πυρήνα της ιστορίας της θείας Οικονομίας, αλλά συνιστά παράλληλα και μια πολιτική απολογία, καθώς υπογραμμίζει στο ελληνορωμαϊκό τους κοινό ότι ο ηγέτης του Χριστιανισμού δε σταυρώθηκε επειδή αποτέλεσε πολιτική απειλή για τη ρωμαϊκή αυτοκρατορία, αλλά επειδή έθιξε τα συμφέροντα της ιουδαϊκής ιερατικής αριστοκρατίας..

Στ. Κοινωνιοϊστορική – Ρητορική- Φεμινιστική Ερμηνεία

- Αυτή η ερμηνευτική μέθοδος προσπαθεί να διαφωτίσει τις ιδιαίτερες πολιτισμικές, οικονομικές και κοινωνικές παραμέτρους της εποχής του Ιησού και της Πρώτης Εκκλησίας και να ανιχνεύσει το βαθμό της επίδρασής τους στη συγγραφή των καινοδιαθηκικών βιβλίων.

Ταση της Ρητορικής Ανάλυσης

- Στη σύγχρονη Ερμηνευτική κυρίαρχη είναι η **τάση της ρητορικής ανάλυσης** ιδίως των επιστολών ή και περικοπών αυτών. Στα ελληνιστικά χρόνια απαντώνται τριών ειδών λόγοι: ο **δικανικός** (genus iudiciale), που εκφωνείται στο δικαστήριο και αφορά σε πράξεις που τελέσθηκαν στο παρελθόν, ο **συμβουλευτικός/δημηγορικός** (deliberativum) που εκφέρεται στη Βουλή και αφορά στο μέλλον και ο **επιδεικτικός** (demonstrativum) που ακούγεται στις λαϊκές συνάξεις και αφορά στο χαρμόσυνο ή πένθιμο παρόν.

ΒΗΜΑΤΑ

- Για να προετοιμάσουν τις Ομιλίες τους οι ρήτορες ακολουθούσαν τα εξής βήματα: **Inventio** (κατάστρωση της στρατηγικής της ομιλίας), **Dispositio** (ταξινόμηση, δόμηση), **Elocutio** (επένδυση με λέξεις-παρουσίαση), **Memoria** (απομνημόνευση), **Action-pronuntiatio** (εκφορά Ομιλίας). Τα δομικά μέρη της Ομιλίας ήταν τα εξής: Προοίμιο (**exordium**), διήγηση (**narratio**), πίστη/επιχειρηματολογία (**argumentatio**): probation-confirmatio confutatio-refutatio, επίλογος (**peroratio**).

ΤΕΧΝΙΚΕΣ

- Οι τεχνικές ήταν η **Benevollem** (η θετική προκατάληψη του ακροατή), **attentum** (το να κρατήσει άσβεστο το ενδιαφέρον του ακροατή για το τι θα επακολουθήσει), **docilem** (το να υπάρχουν οι προϋποθέσεις ώστε το μήνυμα να εισέλθει στην καρδιά). Στοιχεία ρητορικά απαντώνται ιδιαιτέρως στις Επιστολές του Παύλου.

Η φεμινιστική ερμηνεία

- Η **φεμινιστική ερμηνεία**, την οποία ασκούν Fiorenza, Collins δίνει ιδιαίτερη έμφαση στη θέση και το ρόλο της γυναίκας, ενώ η ψυχαναλυτική **E. Drewermann** στο θεραπευτικό ρόλο των κειμένων τα οποία χρησιμοποιούν σύμβολα και αρχέτυπα οικεία προς την ανθρώπινη ψυχοσύνθεση.

Ιστορία της Ερμηνείας και της Επενέργειας της Γραφής

- Η εξηγητική παράδοση των Πατέρων δεν αφορά καταρχήν στις λέξεις αλλά στα γεγονότα της Γραφής, και έχει ιδιαίζουσα σημασία πρώτον γιατί έζησαν χρονικά, τοπικά αλλά και γλωσσικά πλησιέστερα στους συγγραφείς της ΚΔ. Δεύτερον γιατί διαπνέονταν από τον ίδιο ιεραποστολικό και ποιμαντικό ζήλο που ενέπνευσε τους αποστόλους να συγγραψουν τα βιβλία της Κ.Δ. Τρίτον διότι διέθεταν το νου Χριστού και ίδιο Πνεύμα το οποίο εμφυσούσε τους ιερούς συγγραφείς.

ΘΕΟΠΝΕΥΣΤΙΑ

- ***Οι Πατέρες δεν αποδίδουν την θεοπνευστία τόσο στην γραπτή μορφή της αποκαλύψεως, δηλ. στην μορφή των βιβλικών διηγήσεων, αλλά στα γεγονότα και τις αλήθειες που ευαγγελίζονται... Η θεοπνευστία είναι πράξη οικονομίας και συγκαταβάσεως του Θ. καθόσον θα ήταν αλλιών αδύνατη η γνώση και καταγραφή του θείου θελήματος.***

ΖΩΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ

- Τη ζωτικότητα της Παράδοσης ανακαλύπτει ολοένα και περισσότερο και η Δυτική Ερμηνευτική. Ο H. G. Gadamer υπογράμμισε ότι το παρελθόν δεν αποτελεί απλώς κάτι που ιστορικώς προηγείται της εποχής μας, αλλά τον ορίζοντα της δικής μας καταστάσεως, στον οποίον ανοιγόμαστε, ένα χάρισμα που το αποδεχόμαστε και μας σφραγίζει

ΠΑΤΕΡΙΚΕΣ ΑΠΟΨΕΙΣ (1 από 3)

- **α. Αποστολικοί Πατέρες**
- Οι αιρετικοί είναι, που διαβάζοντας με **τον τόνο της φωνής** διαστρέφουν τις Γραφές ανάλογα με την ευχαρίστηση τους και με την αλλαγή μακρών και βραχέων και την μετάθεση της στίξης τις πιο φρόνιμες και τις συμφέρουσες εντολές τις παραβιάζουν έλκοντας τις σε αυτά, που τους προκαλούν ηδονή (Στρωμ. 1,377).. Για πολλές αιτίες οι Γραφές κρύβουν το νόημα των λεγομένων. **Πρώτα για να αναζητούμε και να αγρυπνούμε πάντα για την ανεύρεση των λόγων της σωτηρίας.** Έπειτα **δεν ήταν πρόπον οι πάντες να την κατανοούν, για να μην βλαθούν**
- Επίσης για να δείξει το Πνεύμα, ότι κι οι φιλόσοφοι των Ελλήνων κι οι σοφοί των άλλων βαρβάρων αγνόησαν την παρουσία του Κ., που θα γινόταν με την μυστική διδασκαλία, που θα παρέδιδε...

ΠΑΤΕΡΙΚΕΣ ΑΠΟΨΕΙΣ (2 από 3)

- Όπως η Παρθένος, έτσι κι η Γραφή ενώ γεννούν την αλήθεια, μένουν παρθένες με την απόκρυψη της αλήθειας. Κι επειδή όλοι οι ά. έχουν την ίδια κρίση, άλλοι πιστεύουν ακολουθώντας τους αιρετικούς λόγους κι άλλοι παραδομένοι στις ηδονές προσαρμόζουν εκβιαστικά τη Γραφή σύμφωνα με τις επιθυμίες τους. Ο εραστής της αλήθειας χρειάζεται ψυχική δύναμη

ΠΑΤΕΡΙΚΕΣ ΑΠΟΨΕΙΣ (3 από 3)

- **β. Καππαδόκες Πατέρες**

Για την έρευνα των Γραφών και την αληθή τους γνώση τους χρειάζεται έντιμος βίος και καθαρή ψυχή και η κατά Χ. αρετή, ώστε να βαδίζει τον δρόμο της, για να μπορέσει να επιτύχει αυτά που επιθυμεί και να τα καταλάβει όσο είναι προσιτό στην ανθρώπινη φύση να μάθει περί του θ.

Λόγου. Διότι χωρίς τον καθαρό νου και χωρίς την μίμηση της ζωής των αγίων δεν μπορεί να εννοήσει κανείς τους λόγους των αγίων.

ΦΙΛΟΚΑΛΙΑ (1 από 4)

- Καμία ωφέλεια δεν προκύπτει από τα γνωρίζει ο ά. τα θεία λόγια αν απουσιάζει η ευσεβής ζωή που αρέσει στον Θ... Όσοι ξεγελιούνται από τις ελπίδες στα βιοτικά πράγματα και περιορίζουν την γνώση τους για την άσκηση του ενάρετου βίου μόνον στα λόγια μοιάζουν με εκείνους που έχουν φάρμακα κι ιατρικά, αλλά δεν ξέρουν ούτε να τα φροντίσουν ούτε να τα χρησιμοποιήσουν... Λόγια του Πνεύματος να μην λείπουν από το στόμα σου και κτύπα **τις πόρτες των Γραφών με τα χέρια των αρετών**

ΦΙΛΟΚΑΛΙΑ (2 από 4)

- Τότε θα ανατείλει η απάθεια της καρδιάς και θα δεις το νου σου στην προσευχή σου σαν αστέρι, γεμάτο από θείο φως. (Ευαγγ.86).. Η προσεκτική μελέτη του θείου λόγου και μάλιστα όταν γίνεται με χύσιμο δακρύων, νεκρώνει κι αφανίζει τα πάθη, ακόμη κι αν έχουν πολυκαιρίσει.. μόνον εμείς να μην αμελήσουμε με προσευχή κι επίμονη ελπίδα να καθόμαστε κοντά στον Κ... (Καρπ. 331).. Η Π.Δ. είναι εικόνα της εξωτερικής κι αισθητής σωματικής ασκήσεως και η Κ.Δ. της προσοχής δηλ. της καθαρότητας της καρδιάς

ΦΙΛΟΚΑΛΙΑ (3 από 4)

- **Δεν υπάρχει πιο ισχυρό πράγμα, ώστε να αποβάλλει από την ψ. του α. τις ενθυμήσεις της παλιάς ακολασίας και να αποδιώξει τις μνήμες της, που κινούνται και διεγείρονται κατά της σάρκας και ανάπτουν την φλόγα της αισχρής επιθυμίας, όσο το να καταγίνεται κανείς μετά πόθου στην μελέτη της θείας Γ. και να ζητεί το βάθος των νοημάτων της (Ισαάκ,5).. Μην ζητήσεις να εννοήσεις λόγους της Γ. χωρίς προσευχή και αίτηση βοήθειας παρά του Κυρίου...Γνώριζε ότι το κλειδί των αληθινών νοημάτων της Γ. είναι η προσευχή (Ισαάκ, 357**

ΦΙΛΟΚΑΛΙΑ (4 από 4)

- Όπως οι αγράμματοι δεν μπορούν να διαβάσουν βιβλία εξίσου με τους έμπειρους, έτσι και κείνοι, που δεν θέλησαν έμπρακτα να εκπληρώσουν τις εντολές του Χ. δεν θα αξιωθούν ποτέ της αποκαλύψεως του αγ.Π., όπως εκείνοι που έχυσαν για αυτές το ίδιο τους το αίμα. Όπως ακριβώς αυτός που έλαβε έστω κι αν είναι πάνσοφος ένα σφραγισμένο βιβλίο δεν μπορεί να δει τα γραμμένα σε αυτό, έτσι και κείνος που έχει στο στόμα του τη Γραφή, δε θα μπορέσει ποτέ να γνωρίσει και να δει την κρυμμένη σε αυτές μυστική και θεία δόξα και δύναμη, εάν δε διέλθει όλες τις εντολές του Θ. και δεν λάβει μαζί του τον Παράκλητο. Σαν τον άρρωστο στα μάτια που χάνει και το λίγο φως του βλέποντας την ηλιακή ακτίνα, έτσι κι ο ασθενών στα μάτια της ψ. κι έχων εμπαθείς αισθήσεις, όχι μόνον δεν μπορεί να κατανοήσει με απάθεια και χωρίς βλάβη το κάλλος ή την ωραιότητα του σώματος, αλλά θεωρώντας όλους τους ανθρώπους εμπαθείς τους εξισώνει όλους με τον εαυτό του (Κατηχ.ΚΔ)...

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ (1 από 2)

- **3000 λέξεις από τις 4.900 λέξεις της Κ.Δ. προέρχονται από το λεξιλόγιο της αρχαίας Ελληνικής, 1800 δημιουργήθηκαν από τους συγγραφείς των βιβλίων και έχουν ελληνική ρίζα και 45 λέξεις μόνον προέρχονται από άλλες γλώσσες. Οι κυριότεροι όροι της Κ.Δ. οι οποίοι χρησιμοποιούνται σε αυτή με τη σημασία που έχουν στους Ο' και όχι με αυτή που έχουν στην ελληνική γραμματεία είναι οι εξής:**
- αλήθεια, αμαρτάνω, άγγελος, γραμματεύς, διάβολος (ελλην. Συκοφάντης, εβρ. Σατανάς), δόξα, διαθήκη, δικαιοσύνη, εκκλησία, εξομολόγηση (ομολογία, ευχαριστώ), επισκέπτομαι/επισκοπή, κληρονομία, παιδεύω/παιδεία (εβρ. τιμωρία), πάροικος, πειρασμός, προφήτης, πτωχός (ζητιάνος,), ρήμα (ελλην. Λόγος εβρ. Πράγμα), σάρξ, σκάνδαλο, ταπεινός, ψάλλω (ψαύω, αινώ).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ (2 από 2)

- **Ελληνικοί όροι που απαντώνται μόνον στους Ο' και στην Κ.Δ.:** αγάπη, ακροβυστία, έθνη (με τη σημασία των εθνικών), είδωλα (με την υποτιμητική σημασία των ξοάνων), ελεημοσύνη, ημέρες, πειρασμός.
- **Φράσεις που τελούν υπό την επίδραση των Ο' είναι:**
Και εγένετο, εν εκείναις ταις ημέραις, εν ταις ημέραις τινός, και ιδού, αποκριθείς είπεν, απεκρίθη και είπεν, χάριν ευρίσκειν παρά τινι, πρόσωπον προς πρόσωπον, πρόσωπον λαμβάνειν τινός, διά χειρός, άρτον εσθίειν, εκ κοιλίας μητρός, πάσα σάρξ, τα πετεινά του ουρανού, οίκος Ισραήλ, εξανιστάναι σπέρμα τινί

2^ο ΒΗΜΑ

- ΕΞΙΧΝΙΑΣΗ ΑΛΛΗΛΟΥΧΙΑΣ ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΜΕ ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ (context-ΣΥΓΚΕΙΜΕΝΟ) ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΜΕ ΤΟ –ΜΑΚΡΟ

Απάντηση σε ερωτηματικά

- Θέση περικοπής
- Είναι εισαγωγή-επίλογος-ιδιαίτερη θέση

Τέλος Ενότητας

Γενική Εισαγωγή στην τέχνη της ερμηνείας
στον ελληνικό και ιουδαϊκό κόσμο 3

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 1.0..

Έχουν προηγηθεί οι κάτωθι εκδόσεις:

- Έκδοση διαθέσιμη εδώ <http://eclass.uoa.gr/courses/SOCTHEOL105/>

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστημίων Αθηνών 2015, Σωτήριος Δεσπότης. Σωτήριος Δεσπότης. «Ερμηνεία και Ερμηνευτική της Καινής Διαθήκη: Γενική Εισαγωγή στην τέχνη της ερμηνείας στον ελληνικό και ιουδαϊκό κόσμο 3». Έκδοση: 1.0 Αθήνα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:

<http://opencourses.uoa.gr/courses/SOCTHEOL105/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

